

[Hans Hansen (Rørby).]

Renten lader sig ikke kommandere, hverken op eller ned, hverken af Ministeren eller af Lovgivningen. Det er denne store Misforstaaelse, der har faaet alle Konverteringsbestræbelser til at strande, og der kunde godt være adskilligt at sige til den højtærede Minister, fordi han, som det synes, fuldstændig forveksler Aarsag og Virkning.

I den foreliggende Betænkning og Indstilling fra Fællesudvalget er Konverteringsforslaget nu afløst af og ombyttet med et Forslag til Lov om Laan til Dækning af Henstandsydelser i Kreditforeninger samt Afdrags- og Rentelempelser m. m., som nu tilvejebringes dels ved en Forandring i Kreditforeningernes Statutter angaaende Udtrækning af Obligationer og dels ved en direkte Forstrækning af Statskassen. Dette sidste sker ved Optagelse af nyt Statslaan, som man direkte skyder ind i Kreditforeningerne. Det, der sker nu, er i Virkeligheden, at baade Landbrugets Gæld, som i Forvejen er for stor, og Statens Gæld, som ogsaa er stor i Forvejen, forøges, og det, Staten faar i Stedet, er Aktiver, som jeg mener er af højest problematisk Værdi, fordi det samlede Landbrug, der i Forvejen er for stærkt forgældet, derved bliver mere forgældet. Selv om Staten paa en vis Maade sikres, at den faar disse Forskud indbetalt, er det dog en Kendsgerning, at det, der sker, er, at man skyder de sekundære Prioriteter tilbage og skaber Mulighed for, at andre kan tabe, hvad Staten garanterer sig selv.

Vi kan ikke medvirke til at gennemføre en Lov som den foreliggende, hvor Staten og Lovgivningsmagten gaar ind som en Slags Garant for, at Obligationsejerne kan faa deres Renter. Der gøres ikke med dette Forslag det fjerneste Forsøg paa at skabe Betingelser for, at Landbruget kan faa sine alt for høje Driftsudgifter ned. Gennem Forøgelsen af Gælden skabes der endnu større Laanetrang hos Ungdommen og endnu mindre Mulighed for Konvertering. Derfor vil vi fra vor Side afholde os fra at stemme om dette Forslag. Vi indrømmer, at det er rigtigt, som det ærede Medlem Hr. Jørgen Jørgensen siger, at der sker en vis Ordning for Henstandsydelserne, og det kan man vel ikke gaa imod, men jeg vil ikke undlade ved denne Lejlighed at pege paa, at man løber den store Fare, at man fjerner sig mere og mere fra Muligheden for at opnaa den Konvertering, om hvis Gavnlighed alle paa Forhaand er enige, ved at man her i Virkeligheden forhøjer Laanetrangen, idet man

holder Ejendomspriserne oppe. Selv om det ikke sker direkte, og selv om der tages et Forbehold ved Ejerskifte, saa sker der dog dette, at man garanterer, at Ejendomspriserne kan opretholdes et Stykke Tid endnu.

Spørgsmaalet er slet ikke, om der skal ændres ved de nuværende Tilstande, men paa hvilken Maade Ændringen skal ske. Kan der ikke skabes en Mulighed for, at Laanetrangen mindskes, saa vil man aldrig faa Mulighed for at foretage den Konvertering, som hele Erhvervslivet sukker efter, og sukker efter med Rette.

Thomsen: Om den foreliggende Indstilling har jeg ikke mange Bemærkninger at gøre. Det Resultat, der kom ud af Fællesudvalgets Arbejde, blev nøjagtigt det, man kunde forudse. Som Forholdene ligger, kan Landbruget selv med den allerbedste Vilje ikke skaffe Renter til Realkreditlaan og endnu mindre selvfølgelig skaffe Penge til Afvikling af den Henstand, der er givet med Terminsydelse. Det gaar da som saa ofte før: Naar det Tidspunkt er naaet, da Kapitalen eller de offentlige Kasser er ved at faa Halen i Klemme, saa træffes der Foranstaltninger, som kaldes Hjælp til Landbruget, og denne Hjælp gaar altid ud paa, at Kapitalens saakaldte velerhvervede Rettigheder ikke krænkes. Kapitalen skal for alt i Verden hæve sit til sidste Hvid og Skilling uden Hensyn til, om de reelle Værdier gør det muligt.

De nuværende Ejere af Bedrifterne kan jo desværre ikke hekse, det er naturligvis en Fejl ved dem; men det lader sig nu engang ikke gøre med de latterligt lave Priser, vi har paa Landbrugsprodukter, at fremskaffe de nødvendige Penge til Renter o. s. v. Derfor er der nu ikke andet at gøre end det, man gør, at læsse Forpligtelserne over paa næste Slægt. Smerten skal nu fordeles over op til 60 Aar, saa det, vore Børn ikke kan betale, vil det maaske lykkes for vore Børnebørn at betale, medmindre de bliver klogere, end vi Landmænd er for Øjeblikket. Men foreløbig undgaar man altsaa at krænke Kapitalens velerhvervede Rettigheder, og Bonden og maaske hans Efterkommere faar saa se, hvordan de faar sig hutlet igennem.

Naar vi fra vor Side trods alt vil stemme for Forslaget, ja, da kan Begrundelsen for dette Standpunkt findes i mit Indlæg fra Mødet i denne Sal i Fredags.

Holstein: Facit af de 2 Aars rentepolitiske Erfaringer, hvormed Landet nu